

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ НА
**МУЗИКАЛНИТЕ
ИНСТРУМЕНТИ**

ЩЕПАНКА СЕКАНИНОВА И ЯКУБ ЦЕНКЪЛ

enthusiast
Children's
Books

ВЪВЕДЕНИЕ

Там-та-да-да! Цигу-мигу, цигу-мигу, бум, бум, бум... Чувате ли? Каква гюрултия! Щурчето Далибор блъска тенджери, тряска тигани, подсвирква си и като цяло вдига доста шум, опитвайки се да налучка тоновете на любимата си песен. Малки и големи, запушете си ушите, защото на Далибор никак не му се получава. Ще му трябват истински музикални инструменти и малко упражнения. Точно така – малко повече упражнения.

ЖЕЛАНИЕТО ЗА СВИРЕНЕ

Щурчетата имат шест крака. Казват, че имали и шест вкуса – и може би в това има нещо вярно. С шестте си крайника Далибор има шесторно повече желание да стане музикант. Само си го представете да гържи инструмент във всяко краче! Сам би могъл да е цял оркестър. И това е мечтата на Далибор.

МУЗИКАЛЕН СЛУХ

Може да не изглежда така, но и Далибор има музикален слух. Но какво представлява музикалният слух? Ако човек има такъв, може да различава дали даден тон е по-висок или по-нисък, по-слаб или по-силен. За певците и хората, които свирят на музикални инструменти, да имаш такъв слух, е истинска благословия.

ЧАРЛИ ПЕВЕЦЪТ

Най-добрият приятел на Далибор е славейчето Чарлз. Доста незабележима на пръв поглед птичка, но щом отвори клюнчето си и пропее, всички се разчувстват на секундата. Накратко, Чарли има златен глас. И каква похвала само е това! Тя означава, че има страхотна гарба да пее, прекрасен глас и музикален слух.

КАКВО Е МУЗИКАТА?

Музика е всеки звук или набор от звуци, който предизвиква у нас чувства. За да назовем музиката музика, трябва да открияме в нея **тези четири елемента**:

Ритъм – последователно редуване на гълги и къси тонове и паузи (свиренето на барабан е пример за ритъм).

Мелодия – последователност от тонове, свързани един с друг, така че да изразят музикална мисъл (птичите песни са пример за мелодия).

Хармония – благозвучие и съгласуваност на едновременно звучащи тонове в музиката (например акорди, изсвирени на пиано или китара).

Цвят на тона – още известен като тембър.

МУЗИКАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ

Всичко, което издава звук, по същество е музикален инструмент. Така че тиганите, които Далибор налага с гървена лъжица, също са музикални инструменти. Но трябва да признаете, че пианото или цигулката са по-приятни за ухото. Нека се присъединим към Далибор и Чарли, докато те търсят най-красивите музикални инструменти и най-прекрасните мелодии!

СЪДЪРЖАНИЕ

Какво би искал
да изсвиря?

ВЪВЕДЕНИЕ	2
ПИАНО	4
СИМФОНИЧЕН ОРКЕСТЪР	8
ПОЛИФОНИЧНИ ИНСТРУМЕНТИ	10
СТРУННИ ЛЪКОВИ ИНСТРУМЕНТИ	18
БИГ БЕНД	22
УДАРНИ ИНСТРУМЕНТИ	24
МЕДНИ ДУХОВИ ИНСТРУМЕНТИ	30
ВОЕНЕН ОРКЕСТЪР	34
ИНСТРУМЕНТИ ОТ СЕМЕЙСТВОТО НА ТРОМПЕТА.....	36
ДИКСИЛЕНД ДЖАЗ	40
ФЛЕЙТИ И ДЪРВЕНИ ДУХОВИ ИНСТРУМЕНТИ	42
РОК ГРУПА	48
КИТАРА И ЛЮТНЯ	50
ПИПХАТ	56
ЕТНИЧЕСКИ И ФОЛКЛОРНИ ИНСТРУМЕНТИ.....	58
ЕЛЕКТРОННА МУЗИКА	66
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	68

ПИАНО

КЛАВИШНИ ИНСТРУМЕНТИ

Привлечени от тиха и кротка, а после силна и необуздана музика, Далибор и Чарли са се промъкнали в концертната зала през прозореца. Тоновете звучат от огромен лъскав черен инструмент, стоящ в средата на залата. На столче до инструмента седи слаб мъж във фрак, а дългите му пръсти препускат по черните и белите клавиши. Човекът и пианото създават заедно красива музика.

ПРЕДСТАВЯМЕ ВИ ПИАНОТО

Пианото е един от най-обемистите музикални инструменти. То е акустичен струнен инструмент. Когато на него се свири, струните му трептят, удряни от дървени чукчета, прикрепени към неговите 88 черни и бели клавиша. Белите клавиши възпроизвеждат цели тонове, а черните – полутоновете между тях.

КОНЦЕРТЕН РОЯЛ

Ако желаете, господа, може да пеете, докато свирия.

ЗАПОЗНАЙТЕ СЕ С ПИАНОТО

Далибор знае от самото начало, че е длъжен да има този инструмент в оркестъра си. Добре поставеният глас на Чарли отново пее заедно с мелодията без нито една грешна нота. Господа, позволете ми да ви представя концертния роял.

СТРУНИТЕ СА ПОДРЕДЕНИ
ВЕРТИКАЛНО.

ЩЕ СЕ ПОБЕРЕ
ДОРИ В МАЛЪК
АПАРТАМЕНТ.

ПИАНО

За разлика от величествения роял, пиано може да срещнете в коя да е стая и апартамент. Плътно опряно до стената, то е верен помощник на всички начинаещи музиканти. Заради по-малкия му размер струните на пианото са подредени вертикално в отделни плоскости, така че да се побрат. Басовите струни на пианото са по-дебели и по-къси от тези на рояла и му придават побумтящо, но по-притворено и не толкова продължително звучене.

ХОРИЗОНТАЛНИ
СТРУНИ

РОЯЛ

РОЯЛ

Ако гледаме формата му, роялът изглежда като разперено крило на птица. Чарли е възхитен от това, обикаля го и се перчи, за да покаже колко е горд. Благодарение на огромния си размер, роялът е по-подходящ за концертна зала, отколкото за малък апартамент – не само защото не би се събрал в квартирата, но и защото богатият му звук би бил прекален за малкото пространство.

ОТКЪДЕ ИДВА ИМЕТО МУ?

Оригиналото име на инструмента – пианофорте – показва ясно, че за изпълнителя е достъпен целият динамичен обхват – от пиано (тихо) до форте (силно). Това не е било така при клавиесина (или чембалото), предшественик на пианото.

ДАЛЕЧНИ ТОНОВЕ ОТ ПРАИСТОРИЯТА

Не е ли невероятно, че корените на пианото се откриват чак в праисторическите времена? Но праисторическото пиано нито е било луксозно, нито дори бегло е наподобявало модерното. Най-далечният предшественик на пианото е бил обикновена пръчка. По-конкретно, кухо бамбуково стъбло с растителна нишка, врязана в горния му край. Тонът, възпроизвеждан от този примитивен резониращ инструмент, не е бил нито впечатляващ, нито е звучал дълго.

ЧОВЕШКИ ИЛИ КОНСКИ КОСЪМ

По-късно, напречно на бамбуковата пръчка са били опъвани човешки косми, конски косми или животински жили. Всички тези материали са по-подходящи за създаване на музика в сравнение с растителните нишки, които са твърде крехки. Още по-късно, през XIV век, след експерименти с копринени нишки, любителите на музиката са измислили металната струна.

МЕТАЛНИ
СТРУНИ

А ПОСЛЕ СЕ ПОЯВЯВА КЛАВИКОРДЪТ...

Между XII и XIV век музикалната пръчка от праисторическите времена е преобразена. След тимпана и древния монокорд се появява клавикордът. Клавикордът е четвъртита кутия, от едната страна на която има от 20 до 22 клавиша. Клавишите на някои клавикорици имат общи струни – те са били наричани свързани или „гебунден“; изпълнителят на такъв инструмент е трябвало да внимава да не натисне заедно два или повече клавиша, свързани към една и съща струна.

УРА! РАЖДА СЕ ПИАНОТО!

Това се случва в началото на XVIII век. Щастливият баща е Бартоломео Кристофори, италиански майстор на музикални инструменти и пазител на инструментите на прочутото семейство Медичи. Чукчетата на рожбата му възпроизвеждат по-тихи и по-силни тонове според нуждите на изпълнителя. Той го нарича „строменто кол пиано е форте“.

ПЛЮСОВЕ НА КЛАВИКОРДА: РАЗМЕРИТЕ ГО ПРАВЯТ ПО-ЛЕСЕН ЗА СЪХРАНЕНИЕ: МОЖЕ ДА БЪДЕ ПОСТАВЕН ВЪРХУ МАСА.
МИНУСИ НА КЛАВИКОРДА: СЛАБ, МЪТЕН ЗВУК.

ДА ЖИВЕЕ МОДЕРНИЯТ СВЯТ!

Колко ли щеше да се изненада Бартоломео Кристофори, ако попаднеше в днешния свят! Първите електрически пиана започват да се произвеждат през първата половина на XX век. Тези инструменти наподобяват звука на акустичното пиано, но го правят по електронен път, не чрез трептене на струни. Едно от предимствата на електрическото пиано е, че не се нуждае от настройване.

ПРЕЗ XIX ВЕК КЪМ ПИАНОТО СА ДОБАВЕНИ ОЩЕ МНОГО ПОДОБРЕНИЯ. КЪМ КРАЯ НА ТОЗИ ВЕК ТО СЕ ПРЕВЪРЩА В ИНСТРУМЕНТА, **КОЙТО ПОЗНАВАМЕ ДНЕС.**

СТЪКЛЕНО ПИАНО? СЕРИОЗНО ЛИ?

Да, наистина! Някои пиана и производителите им са ексцентрични. В началото на ХХI век канадската компания „Хайнцман енд Къмпани“ произвежда суперлюксозното „Хайнцман Кристал Гранд“ пиано, което е изработено от кристал. Далибор жадуваше да посвири на него, но нямаше тази възможност – в целия свят има само един такъв инструмент! Друго знаменито пиано е онова, на което е свирил Джон Ленън от „Бийтълс“. Ленън композирал на този инструмент много световноизвестни песни и толкова го обичал, че го местел със себе си от студио в студио.

ПИАНОТО НА ЛЕНЪН

ФЕРЕНЦ ЛИСТ

Този унгарски музикант, композитор и диригент, живял от 1811 г. до 1886 г., бил истински виртуоз на пианото. Говори се, че норвежкия композитор Едвард Григ веднъж се отбил при Лист със свой концерт за пиано, но се притеснил да изсвири пред него най-трудната част от собствената си композиция. Лист взел ръкописа и веднага изсвирил пасажа, без да допусне нито една грешка.

ФЕРЕНЦ ЛИСТ

Пръстите са много важни за пианиста.

СЕРГЕЙ РАХМАНИНОВ

СЕРГЕЙ РАХМАНИНОВ

Сергей Рахманинов (1873 – 1943) е прочут руски композитор. Подобно на Ференц Лист, и той демонстрирал страхотна музикална дарба в чувствените си, емоционални изпълнения, както и в композициите си. Благодарение на забележително дългите си пръсти, Рахманинов бил способен да изсвири много трудни акорди, които обикновените музиканти не могли и да мечтаят да изсвирят.

ФРЕДЕРИК ШОПЕН

Ето какво наричам „вдигане на левтата“!

ФРЕДЕРИК ШОПЕН

Този виртуоз на пианото, живял от 1810 г. до 1849 г., бил такъв великолепен изпълнител, че си спечелил прозвището Поета на пианото. Колко музиканти са написали първите си композиции на седемгодишна възраст? Е, Шопен го направил. Колко музиканти са пленявали концертната публика на такава ранна възраст? Шопен със сигурност е бил от тях. Не е учудващо, че този полски гений бил смятан за новия Моцарт.

Трябва да внимавам, чупливо е.

КРИСТАЛНО ПИАНО

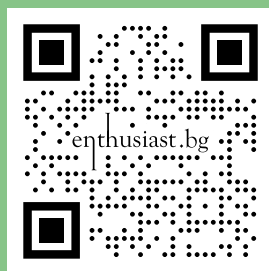
Щепанка Секанинова и Якуб Ценкъл
Енциклопедия на музикалните инструменти

Художник *Якуб Ценкъл*
Превод от английски *Мария Петрова*
Редактор *Симона Христова, Мария Чунчева*
Консултант *Адриана Бенова*
Коректор *Нина Джумалийска*
Адаптация *Яна Аргиропулос*

Чешка. Първо издание.
Формат 70x100/8
Печатни коли 8,5
Издава

enthusiast

Запазена марка
на „Алто комюникейшънс енд пблшиинг“ ООД
София, бул. „Васил Левски“ №31
тел. 02/ 943 87 16
e-mail: office@enthusiast.bg
Книгите на „Ентусиаст“ може да закупите от
www.enthusiast.bg

Печат МУЛТИПРИНТ

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ НА МУЗИКАЛНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ

ЩЕПАНКА СЕКАНИНОВА И ЯКУБ ЦЕНКЪЛ

Щурчето Далибор иска да стане виртуозен музикант. Но с кой инструмент да започне? С цигулка? С китара? С тропнеп? С всичко наведнъж? Е, той има шест крайника, защо не?

Далибор и верният му приятел – славейчето Чарли, обикалят света и научават интересни факти за музикалните инструменти, някои от които са ви познати, а други – доста необичайни. Ако се интересувате от музика, присъединете се към Далибор и Чарли, за да научите заедно с тях вълнуващите истории на музикалните инструменти.

ИНСТРУМЕНТИ ОТ СЕМЕЙСТВОТО НА ТРОМПЕТА

Други инструменти

ФАНГОРА

ТРОМПОН

ЕЛЕКТРОН

ТРОМБОН

СЛАЙД

БАЛАКОНА

ОУФОН

ЖЕАНКОН

Цена: 25 лв./12.80 €

9 786191 645718

www.entusiast.bg